નવગ્રહકૃતય: મુત્તુસ્વામિદીક્ષિતવિરચિત

{ વવગ્રહકૃતય: મૃત્તુસ્વામિદીક્ષિતવિરિયત } {LઆRGEદ્વ્ગ્ ૧ સૂર્ય:} રાગ- સૌરાષ્ટ્ર તાલ- ચતુશ્રજાતિ-ધ્રુવ સૂર્યમૂર્તે નમોડસ્તુ તે સુન્દર છાયાધિપતે ક્રાર્યકારણાત્મક જગત્પ્રકાશક સિંહ-રાશ્યધિપતે આર્યવિનુત તેજ:સ્ફૂર્તે આરોગ્યાદિ-ફલદ-ક્રીર્તે સારસમિત્ર મિત્ર ભાનો સહસ્રકિરણ કર્ણસૂનો ક્રૂર-પાપ-હર કૃશાનો ગુરુગુહ-મોદિત-સ્વભાનો સૂરિજનેડિત સુદિનમણે સોમાદિગ્રહ-શિખામણે ધીરાર્ચિત કર્મસાક્ષિણે દિવ્યતર-સપ્તાશ્વ-રિશને સૌર-અષ્ટાર્ણ-મન્ત્રાત્મને સૌવર્ણ-સ્વરૂપાત્મને ભારતીશ-હરિ-હરાત્મને ભૃત્તિ-મૃત્તિ-વિતરણાત્મને [

{LઆRGEદ્વ્યા ર ચન્દ્ર:} રાગ- અસાવેરી તાલ- ચતુશ્રજાતિ મટ્ય ચન્દ્રં ભજ માનસ સાધુ-હૃદય-સદૃશમ્ ઇન્દ્રાદિ-લોકપાલેડિત-તારેશં ઇન્દ્રં ષોડશ-કલા-ધરં નિશાકરં ઇન્દિરા-સહોદરં સુધાકરં અનિશમ્ શકુર-મોળિ-વિભૂષણં શીત-કિરણં ચતુર્ભુજં મદન-છત્રં ક્ષપાકરં વેક્રુટેશ-નયનં વિરાણ્મનો-જનનં વિધું કુમુદ-મિત્રં વિધિ-ગુરુગુહ-વક્ત્રં શશાકું ગીષ્પતિ-શાપાનુગ્રહ-પાત્રં શરચ્ચન્દ્રિકા-ધવળ-પ્રકાશ-ગાત્રં કકુણ-કેયૂર-હાર-મકુટાદિ-ધરં પકુજરિપું રોહિણી-પ્રિયકર-ચતુરમ્

રાગ- સુરિ તાલ- ચતુશ્રજાતિ રૂપક
અજ્ઞારકમાશ્રયામ્યહં વિનતાશ્રિતજનમન્દારં
મજ્ઞળવારં ભૂમિકુમારં વારં વારં □
ભુજ્ઞારકં મેષ-વૃશ્ચિક-રાશ્યધિપતિં
રઋતાં રૠામ્બરાદિ-ધરં શિત્ત-શૂલ-ધરં
મજ્ઞળં કમ્બુ-ગળં મઞ્જુળ-તર-કર-યુગળં
મજ્ઞળ-દાયક-મેષ-તુરજ્ઞં મકરોત્તુજ્ઞમ્ □
દાનવ-સુર-સેવિતં મન્દરિમત-વિલસિત-વક્ત્રં
ધરણી-પ્રદં ભ્રાત્-કારકં રઋ-નેત્રં
દીન-રક્ષકં પૂજિત-વૈદ્યનાથ-ક્ષેત્રં
દિવ્યૌદ્યાદિ-ગુરુગુહ-કટાક્ષાનુગ્રહ-પાત્રં
ભાનુ-ચન્દ્ર-ગુરુ-મિત્રં ભાસમાન-સુકળત્રં
જાનુસ્થ-હસ્ત-ચિત્રં ચતુર્ભુજમિતિવિચિત્રમ્ □

{LઆRGEદ્વ્ગ્ ૪ બુધ:} રાગ– નાટકુરિંજ તાલ– મિશ્રજાતિ ઝમ્પ બુધમાશ્રયામિ સતતં સુરવિનુતં છન્દ્ર-તારા-સુતમ્ બુધજનૈર્-વેદિતં ભૂસુરૈર્-મોદિતં મધુર-કવિતા-પ્રદં મહનીય-સમ્પદમ્ કુક્રુમ-સમઘુતિં ગુરુગુહ-મુદ્દાકૃતિં કુજવૈરિણં મણિ-મકુટ-હાર-કેયૂર-કક્રુણાદિ-ધરણં કમનીય-તર-મિથુન-કન્યાધિપં પુસ્તક-કરં નપુંસકં કિક્રુર-જન-મહિતં કિલ્બિષાદિ-રહિતં શક્રુર-ભત્ત-હિતં સદ્દાનન્દ-સહિતમ્

રાગ- અઠાણ તાલ- તિશ્રજાતિ ત્રિપુટ બૃહસ્પતે તારાપતે બ્રહ્મજાતે નમોડસ્તુ તે □ મહાબલ વિભો ગીષ્પતે મઞ્જુ-ધનુર્-મીનાધિપતે મહેન્દ્રાદ્યુપાસિત-કૃતે માધવાદિ-વિનુત-ધીમતે □ સુરાચાર્ય-વર્ય વજધર શુભલક્ષણ જગત્-ત્રય-ગુરો જરાદિ-વર્જિત અક્રોધ કચ-જનક આશ્રિત-જન-કલ્પતરો પુરારિ-ગુરુગુહ-સંમોદિત પુત્ર-કારક દીન-બન્ધો પરાદિ-ચત્વારિ-વાક્-સ્વરૂપ-પ્રકાશક દયા-સિન્ધો નિરામયાય નીતિકર્ત્રે નિરક્રુશાય વિશ્વ-ભર્ત્રે નિરઞ્જનાય ભુવન-ભોક્ત્રે નિરંશાય મહા-પ્રદાત્રે □ રાગ- પરશુ તાલ- ખણ્ડજાતિ અટ શ્રીશુક્ર-ભગવન્તં ચિન્તયામિ સન્તતં સકલ-તત્ત્વજ્ઞમ્ કે શુક્ર-ભગવન્ મા-માશુ પાલય વૃષતુલા-ધીશ દૈત્ય-હિતોપદેશ કેશવ-કટાક્ષેક-નેત્રં કિરીટધરં ધવળ-ગાત્રમ્ વિંશતિ-વત્સરોડુ-દશા-વિભાગં અષ્ટવર્ગ કવિં કળત્ર-કારકં રવિ-નિર્જર-ગુરુ-વૈરિણં નવાંશ-હોરા-દ્રેક્કાણાદિ-વર્ગોત્તમાવસર-સમયે વક્રોચ્ચ-નીચ-સ્વક્ષેત્ર-વર-કેન્દ્ર-મૂલ-ત્રિક્રોણે ત્રિંશાશ-ષષ્ક્ચંશેરાવતાંશ-પારિજાતાંશ-ગોપુરાશ-રાજયોગ-કારકં રાજ્યપ્રદં ગુરુગુહમુદમ્ □

રાગ- યદુકુલકાંભોધિ તાલ- મિશ્રજાતિ એક
દિવાકર-તનૂજં શનૈશ્વરં ધીરતરં સન્તતં ચિન્તયેડહમ્ ☐
ભવામ્બુ-નિધૌ નિમગ્ર-જનાનાં ભયંકરં અતિ-ક્રૂર-ફલદં
ભવાનીશ-કટાક્ષ-પાત્ર-ભૂત-ભિત્તિમતાં અતિશય-શુભ-ફલદમ્ ☐
કાલા>જન-ક્રાન્તિ-યુઋ-દેહં કાલ-સહોદરં કાક-વાહં
નીલાંશુક-પુષ્પ-માલાવૃતં નીલ-રત્ન-ભૂષણાલક્ષૃતં
માલિની-નુતં ગુરુગુહ-મુદિતં મકર-કુમ્ભ-રાશિ- નાથં તિલતૈલ-મિશ્રિતાશ્વ-દીપ-પ્રિયં દયા-સુધા-સાગરં નિર્ભયં
કાલ-દણ્ડ-પરિપીડિત-જાનું કામિતાર્થ-ફલદ-કામધેનું

કાલ-ચક્ર-ભેદ-ચિત્ર-ભાનું કલ્પિત-છાયા-દેવી-સૂનુમ્ │

(LઆRGEદ્વ્ગ્ ८ શહુ:)
૨૧ગ- ૨૧૫પ્રિય તાલ- ચતુશ્રજાતિ રૂપક
૨૫૨૧૫ઇ સદ્ધા શહું સૂર્ય-ચન્દ્ર-વીક્ષ્યં વિકૃત-દેહમ્ □
૨૫૨૧૫૬ સદ્ધા શહું સૂર્ય-ચન્દ્ર-વીક્ષ્યં વિકૃત-દેહમ્ □
૨૫૨૧૫૬ રોગ-હરં સર્પાદિ-ભીતિ-હરં
૨૫પાસન-સુખકરં શૂલાયુધ-ધ૨-ક૨મ્ □
૬૨૧૦-વદનં કઠિનં કયાનાર્ણ-ક૨૦૧૧૬-અપાકૃં
૨૫તુર્ભુજં ખડ્ગ-ખેટાદિ-ધ૨ણં
૨૫નિ-શુક્ર-મિત્ર-ગુ૨૦૧૬-૨૧૦તોષક૨ણમ્ □

{LઆRGEદ્વ્ય્ ૯ કેતુ:}
૨૧૫- ચામર તાલ- ચતુશ્રજાતિ રૂપક
મહાસુરં કેતુમહં ભજામિ છાયાગ્રહં વરમ્ []
મહા-વિચિત્ર-મકુટ-ધરં મજ્ઞલ-વસ્ત્રાદિ-ધરં
૧૨-પીઠ-સ્થિતં સુખં ૧વગ્રહ-યુતં સખમ્ []
કેતું કૃણ્વન્-મન્ત્રિણં ક્રોધ-નિધિ-જૈમિનં
કુલુત્તાદિ-ભક્ષણં ક્રોણ-ધ્વજ-પતાકિનં
ગુરુગુહ-ચામર-ભરણં ગુણદોષ- જિતાભરણં
ગ્રહણાદિ-કાર્ય-કારણં ગ્રહાપસવ્ય-સગ્ચારિણમ્ []

%૧ સૂર્ય:
{LઆRGEદ્વ્ગ્ ૧ સૂર્ય:}
૨૧ગ- સૌરાષ્ટ્ર તાલ- ચતુશ્રજાતિ-ધ્રુવ
સૂર્યમૂર્ત નમોડસ્તુ તે સુન્દર છાયાધિપતે
કાર્યકારણાત્મક જગત્પ્રકાશક સિંહ-રાશ્યધિપતે
આર્યવિનુત તેજ:સ્ફૂર્ત આરોગ્યાદિ-ફલદ-કીર્ત
સારસમિત્ર મિત્ર ભાનો સહસ્રકિરણ કર્ણસૂનો
કૂર-પાપ-હર કૃશાનો ગુરુગુહ-મોદિત-સ્વભાનો
સૂરિજનેડિત સુદિનમણે સોમાદિગ્રહ-શિખામણે
ધીરાર્ચિત કર્મસાક્ષિણે દિવ્યતર-સપ્તાશ્વ-રથિને
સૌર-અષ્ટાર્ણ-મન્ત્રાત્મને સૌવર્ણ-સ્વરૂપાત્મને
ભારતીશ-હરિ-હરાત્મને ભૂત્તિ-મુત્તિ-વિતરણાત્મને

સૂર્યમૂર્ત - Oh Sun God! નમોડસ્તુ તે - salutations to you! સુન્દર - (you are) of pleasing appearance છાયાધિપતે - O consort of Chaya devi! કાર્યકારણાત્મક - you are the embodiment of The Primal Cause and all Effects (1) જગત્ પ્રકાશક - you illuminate the whole world સિંહ રાશ્યધિપતે - you are the Lord of the zodiacal sign Leo આર્ય વિનુત - learned men salute you

તેષ:સ્કૂર્ત - you display spectacular brightness (2)

આરોગ્યાદિ ફલદ કીર્તે - provider of good health and other benefits

સારસ મિત્ર - you have affinity to the lotus

મિત્ર - you are a friend

ભાગો - O Surya

સહસકિરણ – of a thousand rays

કર્ણસૂનો - father of Karna

કૂરપાપહર - remover of evil and sinful deeds

કુશાનો - you are verily like Fire

ગુરુગુહ મોદિત - propitiated by Guruguha

સ્વભાનો – innately effulgent

સૂરિજનેડિત – worshipped by seers

સુદિનમણે - you are the jewel of daytime

સોમાદિ ગ્રહ શિખામણે - you are the leader of Chandra and

other planets

ધીરાર્ચિત - great men salute you

કર્મ સાક્ષિણ - you are witness to all actions in the world (3)

દિવ્યતર સપ્તાશ્વ રથિને – your chariot is drawn by seven

fine horses (4)

સૌર અષ્ટાર્ણ મન્ત્રાત્મને - you are identified with your core

mantra of eight syllables (5)

સૌવર્ણ સ્વરૂપાત્મને - your body shines in golden hue

ભારતીશ હરિ હરાત્મને - you are identified with Brahma,

Vishnu and Shiva (6)

ભુक्ति મુक्ति વિતરણાત્મને - you are dispenser of worldly gifts as well as salvation.

Notes:

1 KaraNam is the Primal Cause, Mulaprakriti; everything born out of

it in succession is Karyam. The Supreme is both karanam and karyam.

તત્સૃષ્ટ્વા 🛘 તદેવાનુપ્રાવિશત્ 🖟 says Taittiriya UpaniShad.

2 તેજસામપિ તેજસ્વી - Ramayana 6.107.15

3 રવયે લોકસાક્ષિણે says Agastya, in Ramayana 6.107.21

4 The seven vedic metres - gayatrl, uShNik, anushTup, brihatl, pangtl,

triShTup, jagatl - are the seven horses for the Sun's chariot

યત્ર હયાશ્છન્દોનામાન: સપ્તારુણયોજિતા વહન્તિ દેવમાદિત્યમ્

--Shrimadbhagavatam 5.21.15

5 Surya's bija mantra consists of eight syllables. The mantra is ધૃણિ:

સૂર્ય આદિત્ય ઓમ્ The Supreme OM, the giver of brilliance, the impeller of the universe, and the First Cause''

6 બ્રહ્મા-વિષ્ણુ-શિવ-સ્વરૂપ-હૃદયં

વર્જ્સદા ભાસ્કરમ્ says the dhyAna sloka of Sun God.

%૨ ચન્દ્ર:

{LઆRGEદ્વ્ગ્ ૨ ચન્દ્ર:}

રાગ- અસાવેરી તાલ- ચતુશ્રજાતિ મટ્ય

ચન્દ્રં ભજ માનસ સાધુ-હૃદય-સદૃશમ્ 🛚

ઇન્દ્રાદિ-લોકપાલેડિત-તારેશં

ઇન્દું ષોડશકલાધરં નિશાકરં

ઇન્દિરા-સહોદરં સુધાકરં અનિશમ્

શકુર-મૌળિ-વિભૂષણં શીતિકરણં ચતુર્ભુજં મદન-છત્રં ક્ષપાકરં વેકુટેશનયનં વિરાણ્મનો-જનનં વિધું કુમુદમિત્રં વિધિગુરુગુહ-વક્ત્રં શશાકું ગીષ્પતિશાપાનુગ્રહપાત્રં શરચ્ચન્દ્રિકાધવળપ્રકાશગાત્રં કકુણકેયૂરહારમકુટાદિધરં પકુજરિપું શેહિણીપ્રિયકરચતુરમ્

ચજ્મ્ ભજ - Pray to Chandra,

માનસ - O mind!

સાધુ હૃદય સદૃશં - he is as pure as the mind of the

virtuous persons

ઇન્દ્રાદિ લોકપાલેડિત તારેશં - He is the consort of Tara (1) and

is praised by Indra and other gods

ઇન્દું - he is soothingly pleasant

ષોડશ કલાધરં - wearer of the sixteen digits

વિશાકરં - the maker of the night

ઇન્દિરા સહોદરં - brother of Goddess LakShmi

સુધાકરં - he makes the herbs ooze nectar (2)

અનિશમ્ - always (worship Chandra).

શકુર મૌળિ વિભૂષણં - he adorns Shiva's crown

શીત કિરણં - his rays are pleasantly cool

ચતુર્ભુજં - he has four hands

ี่ Hยิง ี่ - (he serves as) umbrella for Manmatha, the God

of Love (3)

વેક્રુટેશ નયનં - he is the (left) eye of Vishnu (4)

વિરાટ્મ્ અનો જનનં - he was born of the heart of VirAt puruSha (5)

વિધું - deva-s specially drink him (6)

કુમુદ મિત્રં - is friendly to the lily,

વિધિ ગુરુગુહ વક્ત્રમ્ - is a face of Subrahmanya, who is the

preceptor of Brahma

શીશીકું - he is bearing hare-like marks (7)

ગીષ્પતિ શાપાનુગ્રહ-પાત્રં - he received first a curse, and

then a boon, from DakSha prajapati (8)

શરત્ ચન્દ્રિકા ધવળ પ્રકાશ ગાત્રં - his body shines as

white as the autumn moon (9)

કકુણ કેયુર હાર મકુટાદિ ધરં - he is bedecked with armband,

bracelet, necklace and diadem

પકુજ રિપું he is inimical to the lotus

રોહિણી પ્રિય કર ચતુરમ્ - he is adept in pleasing RohiNI (10)

Notes:

1 Tara is Brihaspati's wife. She fell in love with Chandra and lived

with him for some time.

2 Moon is called Soma. Soma is the divine plant whose juice, also called

Soma, was the drink of the celestials, This led to regard Chandra as

the guardian of all beneficial plants. Shri Krishna says in the Gita:

પુષ્ણામિ ચૌષધી: સર્વા: સોમો ભૂત્વા રસાત્મક: Bhagavad Gita

15.13 "I assume the form of Chandra, and sustain all vegetation"

3 Nights are dear to lovers, so Chandra is regarded as helper to the God of Love

4 Vishnu sahasranama stotram goes further to assert that Chandra is a manifestation of VishNu himself. Compare the names chandrAMshuH (281), shashabinduH (283) and somaH (503) there.

5 At the time of Creation, Chandra was born from the heart of the Primal Cause. ચન્દ્રમા મનસો જાત: - PuruShasUkta.

6 વિશેષેણ ધીયન્તિ એનં સુરા: - આમરકોશ વ્યાખ્યાસુધા, ૧-૩-૧૩

7 The visible blemish in the whiteness of the moon's disk is referred to by poets as a hare

8 glShpati or glrpati literally means a learned person. Here the reference is to DakSha prajapati, whom Lord Narayana Himself addressed once as Brahman –Learned one. (ShrimadbhAgavatam, 6–4–46) DakSha gave twentyseven of his daughters in marriage to Chandra. Chandra was inordinately fond of only one of them, RohiNi. On a complaint from the neglected wives, DakSha cursed Chandra to lose all his sixteen digits. Later pacified, DakSha allowed him to gradually lose, and then gain, his lustre in the span of a month, every month.

દક્ષશાપાત્ સોડનપત્યસ્તાસુ યક્ષ્મગ્રહાર્દિત: 🛚

પુન: પ્રસાદ્ય તં સોમ: કલા લેભે ક્ષયે દિતા: 🛚

- ShrimadbhAgavatam 6-6-24

9 The poet compares the whiteness of Chandra to itself!

10 RohiNI is Chandra's favourite among the 27 wives who are the

constellations (nakShatra-s) AshvinI, BharanI, krittikA, etc.

```
%૩ અજ્ઞારક:
{LઆRGE&ુબ્ગ 3 અજ્ઞારક:}
રાગ- સુરિટ તાલ- ચતુશ્રજાતિ રૂપક
અજ્ઞારકમાશ્રયામ્યહં વિનતાશ્રિતજનમન્દારં
મજ્ઞળવારં ભૂમિકુમારં વારં વારં
બુજ્ઞારકમેષવૃશ્ચિકરાશ્યધિપતિં
રત્તાર્જ્ગ રત્તામ્બરાદિધરં શक્તિશૂલધરં
મક્ષળં કમ્બુગળં મઞ્જુળતરકરયુગળં
મકુળદાયકમેષતુરકું મકરોતુકુમ્
દાનવસુરસેવિતં મન્દરિમતવિલસિતવકત્રં
ધરણીપ્રદં ભ્રાતૃકારકં રત્તનેત્રં
દીનરક્ષકં પૂર્જિતવૈદ્યનાથક્ષેત્રં
દિવ્યૌઘાદિગુરુગુહકટાક્ષાનુગ્રહપાત્રં
ભાનુચન્દ્રગુરુમિત્રં ભાસમાનસુકળત્રં
જાનુસ્થહસ્તચિત્રં ચતુર્ભુજમતિવિચિત્રમ્
```

અજ્ઞારકં આશ્રયામિ અહં - I take refuge in Kuja (1) વારં વારમ્ - again and again વિનત અશ્રિત જન મન્દારં - he is very valuable (helpful) to those who approach him મજ્ઞળ વારં - he presides over Tuesday ભૂમિ કુમારં - he is the son of Mother Earth (2) ี่ คู่รูเ<8่ - he resembles a golden pot

મેષ વૃશ્ચિક રાશ્યધિપતિં - he presides over the zodiacal

signs Aries and Scorpio (3)

२क्टाई - his body is red in colour

રત્તામ્બરાદિ ધરં - he wears a red cloth, and the like

શक्ति શૂલ ધરં - he holds a mace and a trident

ี่ ⊢ is auspicious

ક્રમ્બુ ગળં - has a handsome neck

મગ્જુળ તર પદયુગળં - his two feet are quite charming

ีนรู้ - bestower of auspiciousness

મેષ તુરફં - he rides a goat

મঙ্গ ওর্ধু – Makara (Capricornus) is his exalted house (uchcha).

દાનવ સુર સેવિતં - he is worshipped by devas (gods) and asuras

(demons) alike

મન્દ રિમત વિલસિત વકત્રં - he sports a charming smile

ยะยู่ให่€่ - graces (devotees) with real estate

ભ્રાત્ કારકં - he promotes good brotherhood

२क्त नेत्रं - has red eyes

દીન રક્ષકં - protector of the afflicted

પૂજિત વૈદ્યનાથ ક્ષેત્રં - he is worshipped in the town

VaithIsvarankoil (4)

દિવ્યૌઘાદિ ગુરુગુહ કટાક્ષ અનુગ્રહ પાત્રં - recipient of

grace and blessings of the vast assemblage of gods as well

as guruguha

ભાનુ ચન્દ્ર ગુરુ મિત્રં - he is friendly to Sun, Moon and Jupiter

ભાસમાન સુકળત્રં - has a charming wife

পાનુસ્થ હસ્ત ચિત્રં - appears cute with hands resting on his knees

ચતુર્ભુજં - he has four arms

અતિ વિચિત્રમ્ - he is quite fantastic.

Notes:

1 he is called a~NgAraka or simply a~NgAra because he looks like a heap of lighted charcoal.

2 He was born out of a drop of sweat from Shiva in meditation which fell on the earth. Mother Earth nurtured it to become a graha. So he has come to be known as her son Bhauma, or Kuja

3 Mantreshvara indicates the presiding planets for the 12 signs:

ભૌમો શુક્રબુધેન્દુસૂર્યશશિજા: શુક્રારજવાર્કજા:

મન્દ્રો દેવગુરુ: ક્રમેણ કથિતા: મેષાદિરાશીશ્વરા: phaladipika 1.6

4 An ancient town near Sirkali in TamilNadu, India

%૪ બુધ {LઆRGEદ્વ્ગ્ ૪ બુધ:} રાગ- નાટકુરિંજ તાલ- મિશ્રજાતિ ઝમ્પ બુધમાશ્રયામિ સતતં સુરવિનુતં ચન્દ્રતારાસુતમ્ બુધજનૈર્વેદિતં ભૂસુરૈર્મોદિતં મધુરકવિતાપ્રદં મહનીયસમ્પદમ્ કુક્રુમસમઘુતિં ગુરુગુહમુદ્દાકૃતિં કુજવૈરિણં મણિ-મકુટ-હાર-કેયૂર- કકુણાદિધરણં કમનીયતરમિથુન-કન્યાધિપં પુસ્તકકરં નપુંસકં કિકુરજનમહિતં કિલ્બિષાદિરહિતં શકુરભત્ત્રહિતં સદ્યનન્દસહિતમ્

બુધં આશ્રયામિ સતતં - I take refuge in Budha always सुर विनुतं - he is lauded by the devas ચન્દ્ર તારા સુતમ્ - he is the offspring of Chandra and Tara બુધ જનૈ: વેદિતં - he is understood by learned men ભૂસુરે: મોદિતં - is appreciated by great scholars (1) મધુર કવિતા પ્રદં - bestower of fine poetical talents મહનીય સમ્પદમ્ - his accomplishments are praiseworthy કુકુમ સમ ઘુતિં - his saffron-coloured form is splendid ગુરુગુહ મુદ્ આકૃતિં - whose form delights Guruguha કુજ વૈરિણં - is inimical to Kuja મણિ મકુટ હાર કેયૂર કકુણાદિ ધરણં - he is adorned with a crown, necklace, armband and bracelet made of gems કમનીયતર મિથુન કન્યાધિપં - he presides over the lovely zodiacal signs Gemini and Virgo પુસ્તક કરં - he has a book in his hands વપુંસકં - he is genderless (2) કિક્ષર જન મહિતં - highly respected by the servant class કિલ્બિષાદિ રહિતં - he is blemishless શકુર ભત્ત હિતં - very helpful to the devotees of Shiva (3)

સદાનન્દ સહિતમ્ – ever revelling in bliss.

Notes:

- 1) budha literallly means a learned person
- 2) Ketu, Budha and Shanaishchara are genderless.

ક્લીબા: કેતુ-બુધાર્કજા:, says phaladlpikA, 2.27

3) The Tamil saint jnAnasaMbandha asserts in kOLarupadigam that devotees of Shiva have nothing to fear from the navagrahas.

For, towards such devotees, these graha-s not only refrain from exerting evil influence, or just remain neutral, but are positively helpful.

%૫ બૃહસ્પતિ:

રાગ- અઠાણ તાલ- તિશ્રજાતિ ત્રિપુટ બૃહસ્પતે તારાપતે બ્રહ્મજાતે નમોડસ્તુ તે □ મહાબલ વિભો ગીષ્પતે મઞ્જુધનુર્મીનાધિપતે મહેન્દ્રાદ્યુપાસિત-કૃતે માધવાદિ-વિનુત-ધીમતે □ સુરાચાર્યવર્ય વજધર શુભલક્ષણ જગત્-ત્રય-ગુરો જરાદિ-વર્જિત અક્રોધ કચ-જનક આશ્રિત-જન-કલ્પતરો પુરારિ-ગુરુગુહ-સંમોદિત પુત્ર-કારક દીન-બન્ધો પરાદિ-ચત્વારિ-વાક્-સ્વરૂપ-પ્રકાશક દયા-સિન્ધો નિરામયાય નીતિકર્ત્રે નિરઞ્કુશાય વિશ્વ-ભર્ત્રે નિરઞ્જનાય ભુવન-ભોક્ત્રે નિરંશાય મહા-પ્રદાત્રે □ બૃહસ્પતે તારાપતે - O Brihaspati, the consort of Tara

બ્રહ્મ જાતે – born of Brahma

નમોડસ્તુ તે - I salute you.

મહાબલ - you have great strength

વિભો - O master

ગીષ્પતે - Lord of speech and writing

મગ્જુ ધનુર્મીન અધિપતે - you preside over the lovely zodiacal

signs Sagittarius and Pisces

મહેન્દ્રાદિ ઉપાસિત આકૃતે – you are venerated by Indra and others

માધવાદિ વિનુત ધીમતે - your intellect has been praised by

Vishnu and others (1)

સુરાચાર્ય વર્ય - the best preceptor of the gods

વજ ધર - you hold a mace in your hand

શુભ લક્ષણ – you are endowed with auspicious features

જગત્ ત્રય ગુરો - you are a Teacher for all three worlds

જરાદિ વર્જિત – you are ever young

અક્રોધ - you never become angry

કુચ જુનુક - you are the father of Kacha

આશ્રિત જન કલ્પતરો - you are verily the kalpaka tree for all who

approach you

પુરારિ ગુરુગુહ સંમોદિત - you have been appreciated by Shiva

and Guruguha

પુત્રકારક - you promote good offspring

દીન બન્ધો - you are a friend for all poor people

પરાદિ ચત્વારિ વાક્ સ્વરૂપ – you are the embodiment of the four

stages of speech starting with parA (2)

પ્રકાશક - you illuminate people's intellect

દયાસિન્ધો - you are full of compassion

િનેરામયાય - you are never afflicted by any illness

નીતિ કર્ત્ર - you are the author of a Treatise on righteous Conduct(3)

વિરકુશાય - you cannot be controlled

વિશ્વ ભર્ત્ર - you are the saviour of all living beings

નિરઞ્જનાય - you are pure

ભુવન ભોકત્રે – you enjoy yourself in the world

નિરંશાય - you are whole

મહા પ્રદાત્રે - you are a great provider

Notes:

1) Shri KriShNa says in the Gita:

પુરોધસાં ચ મુખ્યં માં વિદ્ધિ પાર્થ બૃહસ્પતિમ્ 🛚 ૧૦.૨૪

"Know thou that among the great preceptors, I am Brihaspati"

2) the generation of speech (vAk) consists of four stages, parA, pashyantl, madhyamA, and vaikharl. parA is the dormant stage in the mUlAdhAra. When this kArana bindu rises to the level of the navel it becomes kArya bindu. This stage is pashyantl The next stage is madhyamA, when it further rises to the level of the heart where it acquires discriminatory content and is more oscillatory. When finallly it emerges from the throat /mouth and becomes audible sound, capable of representation by alphabets, we have the vaikharl. According to Rig Veda, people are ignorant of these four parts and think that only the fourth part is speech:

ચત્વારિ વાકપરિમિતા પદાનિ તાનિ વિદુર્બ્રાક્ષણા યે મનીષિણ: ☐ ગુહા ત્રીણિ નિહિતા નેક્ષયન્તિ તુરીયમ્ વાચો મનુષ્યા વદન્તિ ☐ ૧.૧૬૪.૪૫ ☐

We can also recall here nAma-s 366-371 of LalitA sahasranAma પરા પ્રત્યક્થિતીરૂપા પશ્યન્તી પરદેવતા મધ્યમા વેખરીરૂપા

3) Internal evidence for the existence of such a Niti ShAstra is found in a reference made by the third century poet Parimelazagar, in his commentary of the Tamil classic TirukkuraL.

%ક ષુક {LઆRGEદ્વ્યા ક શુક:} રાગ- પરશુ તાલ- ખણ્ડજાતિ અટ શ્રીશુક્રભગવન્તં ચિન્તયામિ સન્તતં સકલતત્ત્વજ્ઞમ્ હે શુક્રભગવન્ મા- માશુપાલય વૃષતુલા- ધીશ દૈત્યહિતોપદેશ કેશવકટાક્ષેકનેત્રં કિરીટધરં ધવળગાત્રમ્ વિંશતિ-વત્સરોડુ-દશા-વિભાગં અષ્ટવર્ગ કવિં કળત્ર-કારકં રવિ-નિર્જર-ગુરુ-વૈરિણં નવાશ-હોરા-દ્રેક્કાણાદિ-વર્ગોત્તમાવસર-સમયે વક્રોચ્ચ-નીચ-સ્વક્ષેત્ર-વર-કેન્દ્ર-મૂલ-ત્રિક્રોણે ત્રિંશાશ-ષષ્ટ્યંશૈરાવતાંશ-પારિજાતાંશ- ગોપુરંશ-રાજયોગ-કારકં રાજ્યપ્રદં ગુરુગુહમુદમ્ શ્રીશુક ભગવન્તં ચિન્તયામિ सन्ततं - I always meditate

upon Shri Shukra BhagavAn

સકલ તત્વરાં - he is the repository of all Truths (1)

હે શુક્રભગવન્ – O Lord Shukra!

માં આશુ પાલય - please protect me now

વૃષ તુલાધીશ- you preside over the zodiacal signs Rishabha

(Taurus) and TulA (Libra)

દૈત્ય હિતોપદેશ - you are the preceptor of the asuras

કેશવ કટાક્ષ-એક-નેત્રં - By the grace of Mahavishnu, you

have one eye left (2)

કિરીટ ધરં – you wear a crown

ધવળ ગાત્રમ્ - your body is white in colour

વિંશતિ વત્સર-ઉડુદશા-વિભાગં - your share in the udu

dashA system (3) is twenty years

અષ્ટ વર્ગ - you have beneficial ashta varga

કવિં - you are a great poet (4)

કળત્ર કારકં - you promote happy matrimony

રવિ નિર્જરગુરુ-વૈરિણં - you are inimical to the Sun and the

ever-young Brihaspati

નવાંશ હોરા દ્રેક્કાણાદિ વર્ગોત્તમ અવસર સમયે – at the time you

are in the parts (varga) of the orbit known to be your navamsa

hora, drekkANa, and vargottama (5)

વક્ર ઉચ્ચ નીચ સ્વક્ષેત્ર વરકેન્દ્ર મૂલત્રિકોણે – and in

exalted and depressed positions, own house, pivotal and

mulatrikona positions (6)

ત્રિંશાંશ ષષ્ઠ્યંશ ઐરાવતાંશ પારિજાતાંશ ગોપુરાંશ –

and if they belong to the groups of parts known as trimshamsa,

shahtyamsa, etc (7)

રાજ યોગ કારકં – you promote conditions for kingship (to

the person)(8)

રાજ્યપ્રદમ્ - you bestow kingship.

ગુરુગુઢ મુદં - you give great happiness to Guruguha.

Notes:

- 1) Like Brihaspati, Sukra is also a highly learned person. He and Brihaspati were disciples of the sage angirA who is the latter's father. The kacha-devayani episode in Mahabharata revolves around the mrita-sanjivini mantra that Sukra knew but Brihapati did not!
- 2) The reference here is to the Vamana avatara- Mahabali episode.
- 3) Humans, from birth to death, are under the influence of the planets in varying intensity. In the Ududasha system, the major periods (in years) of influence are: Surya-6, Chandra-10, Kuja-7, Rahu-18, Brihaspati-16, Shani-19, Budha-17, Ketu-7 and Shukra-20.
- 4) He is the celestial kavi. Later Valmiki became the Adikavi in the world. Shri Krishna pays the highest compliment to Sukra when he declares that among the foremost poets, He was verily Shukra કવીનામુશના કવિ: (Bhagavad Gita-10.37)
- 5) From hereon DikShita launches into jyotiSha shAstra. Popular belief ascribes to Sukra the ability to bestow outstanding prosperity. (Sukra dasha). DikShita enumerates circumstances

when Shukra bestows unlimited benefits. These technical terms are explained in treatises on Hindu Astrology, like in Prithuyashas' HorasAra and Mantreshvara's PhaladlpikA. The ecliptic is divided into 12 equal parts called Rasi-s, the first part, starting from the First Point of Aries being Mesha. The Rasis are subdivided into equal parts, called amsa-s, in several ways, each way being called a varga. If divided into two, we have two hora-s: if subdivided into three parts, each is a drekkana. Navamsa is obtained by dividing a Rasi into 9 equal parts, Trimshamsa 30 parts (subgrouped into 5, 5, 8, 7, and 5 degrees in one of forward or reverse order), shashtyamsa, 60 parts. Other modes of division are also possible. Saptamsa, dashamsa, dvadashamsa, and Shodashamsa arise when dividing the rasi into 7, 10, 12, and 16 parts. And so ons.

And there are rules to identify the Lords of these parts. If a navamsa bears the same name as that of the Rasi from which it arose, it is called a vargottama.

- 6) For purposes of fine-tuning predictions, some special parts of these Rasi/amsa-s are named as Vakra, Uchcha, Nicha, SvakShetra, Varakendra and Mulatrikona for individual planets. For example, for Shukra, Uchcha in Mlna, Nicha is Kanya, SvakShetra is Tula 6 deg to 30 deg, and Mulatrikona is Tula 0 deg to 5 deg.
- 7) It is possible that a planet is in more than one varga.

Parijatamsha is attained when the planet obtains 2 varga-s;
Gopuramsha, with four varga-s; Airavatamsha with nine varga-s,
and so on.

8) Enumerating the various planetary positions for Rajayoga forms an important chapter in every work on astrology. For example, Phalaladipika (7–15) says: "If Shukra and Guru are in Mina, Shani in uchcha, Kuja aspects Chandra, and Lagna and Surya are in Mesha, the person will be King owning a vast army...."

%૭ શનૈશ્ચર
{LઆRGEદ્વ્ગ્ ૭ શનૈશ્ચર:}
૨૧૫- યદુકુલકાંબોધિ તાલ- મિશ્રજાતિ એક
દિવાકર-તનૂજં શનૈશ્ચરં ધીરતરં સન્તતં ચિન્તયેડહમ્
ભવામ્બુ-નિધૌ નિમગ્ર-જનાનાં ભયંકરં અતિ-કૂર-ફલદં
ભવાનીશ-કટાક્ષ-પાત્ર-ભૂત-ભિત્તિમતાં અતિશય-શુભ-ફલદમ્
કાલાગ્જન-કાન્તિ-યુત્ત-દેહં કાલ-સહોદરં કાક-વાહં
નીલાંશુક-પુષ્પ-માલાવૃતં નીલ-૨ત્ન-ભૂષણાલક્રુતં
માલિની-નુતં ગુરુગુહ-મુદિતં મકર-કુમ્ભ-રાશિ- નાથં તિલતૈલ-મિશ્રિતાશ્ન-દીપ-પ્રિયં દયા-સુધા-સાગરં નિર્ભયં
કાલ-દન્ડ-પરિપીડિત-જાનું કામિતાર્થ-ફલદ-કામધેનું
કાલ-ચક્ર-ભેદ-ચિત્ર-ભાનું કલ્પિત-છાયા-દેવી-સૂનુમ્

સન્તતં ચિન્તયે અહં - I meditate constantly on શનૈશ્વરં દિવાકર તનૂજં - Shri ShanIshvara, the son of Surya (1) ભવામ્બુ નિધી નિમગ્ર-જનાના -In those who are immersed in the ocean of worldly life ભયકુરં - he strikes terror અતિ કૂર ફલદં - (and) dispenses terrible consequences

ભવાનીશ કટાક્ષ પાત્ર ભૂત ભक્તિમતાં - (on the other hand,)

on those devotees of Lord Shiva who are blessed by His grace

અતિશય શુભ ફલદમ્ - he bestows exceptionally good things

ક્રાલાગ્યન ક્રાન્તિ યુત્ત દેહં - he is sparkling dark in colour, like

the eye liner pigment

ક્રાલસહોદરં - he is brother of Yama, the lord of Death (2)

ક્રીકવાહં - he rides a crow (3)

નીલાંશુક - પુષ્પ-માલા-વૃતં - he wears a blue dress and a garland

of blue flowers

નીલ-રત-ભૂષણાલકુતં - and is decorated with ornaments made

of blue gemstones

માલિની-નુતં - He is worshipped by mAlinI (4)

ગુરુગુહ-મુદિતં - he gives pleasure to Guruguha

મકર-ક્રુમ્ભ-રાશિ-નાથં - he presides over the zodiacal signs

Capricornius and Aquarius

તિલ-તૈલ-મિશ્રિત-અજ્ઞ-દીપ-પ્રિયં - he has great liking for

sesame oil lamp and sesame seeds mixed rice

દયા-સુધા-સાગરં - he is an ocean of compassion (for his devotees)

નિર્ભયં - he is fearless

ક્રાલદ્દણડ-પરિપીડિત-পાનું - he bears a wound on his legs inflicted

by Yama,'s cudgel (5)

ક્રામિતાર્થફલદ-ક્રામધેનું - he is verily the divine Kamadhenu while

dispensing favours to devoteees

ક્રાલ-ચક્ર-ભેદ-ચિત્રભાનું - he has the capacity to break the

Wheel of Time (6)

કલ્પિત-છાયાદેવી-સૂનુમ્ - he is the son of ChAyA devI

Notes:

1 shanaishchara is so called because he is slow-moving. Note that Saturn takes more than 29 years to go round the Sun once. For this reason he is also called Manda. In Naishadha mahAkAvya, the poet advocates this as the reason for Shani's late arrival at Damayanti's svayamvara.

- 2 Yama was the son o Surya by the first wife saMj~nA devI
- 3 Many texts declare that the eagle (gRRidhra) is Shani's vehicle.
- 4 mAlinI is a favourite mantra metre of Shani. In Mahabharata, during exile, Draupadi mentions her name as Malini while seeking employment in cognito. Probably she then prayed to Shani.
- 5 This happened when they were boys. This is the reason for Shani's slow movement.
- 6 The wheel referred to here is the cycle of births and deaths breaking it is to attain Mukti (salvation)

%૮ Rઅહું
{LઆRGEદ્વ્ગ્ ૮ રાહુ:}
૨૧૦- રામપ્રિય તાલ- ચતુશ્રજાતિ રૂપક
૨મ૨૧મ્પહં સદ્ધ રાહું સૂર્ય-ચન્દ્ર-વીક્ષ્યં વિકૃત-દેહમ્
સુરાસુરં રોગ-હરં સર્પાદિ-ભીતિ-હરં
શૂર્પાસન-સુખકરં શૂલાયુધ-ધર-કરમ્
કરાળ-વદનં કઠિનં કયાનાર્ણ-કરુણાર્દ્ર-અપાકું
ચતુર્ભુજં ખડ્ગખેટાદિધરણં

ચર્માદિ-નીલવસ્ત્રં ગોમેધકાભરણં શનિ-શુક્ર-મિત્ર-ગુરુગુહ-સન્તોષકરણમ્

રમરામિ અહમ્ સદ્ય રાહું - I always remember RAhu

સૂર્ય ચન્દ્ર વીક્ષ્યં - he is being aspected by Surya and Chandra (1)

વિકૃત દેહમ્ - he has a crooked body

સુરાસુર્ં - he is a demon and also a deva (2)

રોગ હરં - he drives away illnesses

સર્પાદિ ભીતિ હરં - he wards off fears from snakes and the like

શૂર્પાસન સુખકરં - he is happily seated on a shUrpa (a

bamboo plate in the form of a trapezium, called muram in Tamil)

શૂલાયુધ ધર કરમ્ - he holds a trident in is hands

કરાળ વદનં - has a frightful face

કઠિનં - he is hard,

કયાનાર્ણ-કરુણા-આર્ג-અપાકૃં - his(fierce)looks melt into a

compassionate glance due to the mantra commencing 'kayA naH' (3)

ચતુર્ભુજં - he has four hands

ખડ્ગ ખેટાદિ ધરણં - he holds a sword, a shield and like weapons

ચર્માદિ નીલ વસ્ત્રં - he wears a blue cloth and other garments

made of leather

ગીમેદકાભરણં - he wears gomedaka-AbharaNaM ornaments laced with

gomedaka (gem) stones

શનિ શુક્ર મિત્ર ગુરુગુહ સન્તોષ કરણમ્ - He is friends with Shani

and Shukra, and pleases Guruguha too.

Notes:

- 1) After getting the pot of nectar by churning the ocean with asuras'help, the deva-s sought Vishnu's help to prevent asuras from getting their share. As Vishnu took on the enchanting form of a mohini and started distributing the nectar to the devas, one asura sneaked in between Surya and Chandra and partook a mouthful, before he was spotted and struck down into two. The head and hands acquired a serpent body and became Rahu, while the torso acquired a serpent's head and became Ketu 2) Since the asura had actually drunk the nectar, he did not die, he became a half-deval
- 3) There is a a vedic mantra to propitiate each planet. The mantra for Rahu is:

કયા નશ્ચિત્ર આભુવદ્ ઊતી સદાવૃધ: સખા કયા શચિષ્ટયા વૃતા િ "With what help will he come to us, wonderful, ever-waxing friend? With what most mighty company?" This Sama is from Samaveda samhita 1.139. It is in gAyatrl Chandas with Vamadeva as Rishi. Originally addressed to Indra, it has been adopted for Ketu in later centuries.

%૯ Kએતુ
{LઆRGEદ્વ્ગ્ગ્ ૯ કેતુ:}
રાગ- ચામર તાલ- ચતુશ્રજાતિ રૂપક
મહાસુરં કેતુમહં ભજામિ છાયાગ્રહં વરમ્
મહા-વિચિત્ર-મકુટ-ધરં મજ્ઞલ-વસ્ત્રાદિ-ધરં
૧૨-પીઠ-સ્થિતં સુખં ૧વગ્રહ-યુતં સખમ્
કેતું કૃણ્વન્-મન્ત્રિણં ક્રોધ-નિધિ-જૈમિનં

કુલુત્તાદિ-ભક્ષણં કોણ-ધ્વજ-પતાકિનં ગુરુગુહ-ચામર-ભરણં ગુણદોષ- જિતાભરણં ગ્રહણાદિ-કાર્ય-કારણં ગ્રહાપસવ્ય-સગ્ચારિણમ્

મહાસુરં કેતું અહં ભજામિ - I take refuge in the great asura Ketu ચાયાગ્રહં વરમ્ - he is a great shadow planet (1) મહા વિચિત્ર મકુટ ધરં - he wears a big charming crown મક્ષળ વસ્ત્રાદિધરં - he wears auspicious (yellow) clothes નર પીઠ સ્થિતં સુખં - happily mounted on a human being as seat વવગ્રહ યુતં સખમ્ - he is friends with the newly created planet(rahu) કેતું કુણ્વન્ મન્ત્રિણં - his vedic mantra commences 'ketuM kRRiNvan' (2) ક્રોધ નિધિ જેમિનં - he is an angry person and he hails in the line ot the sage Jaimini કુલુત્તરિ ભક્ષણં - his favourite food is horse-grain (koLLu in Tamil) ક્રોણ ધ્વજ પતાકિનં - his flag is in the form of a triangle ગુરુગુંહ ચામર ભરણં - He holds a parousal to Guruguha ગુણ દોષ જિત આભરણં - he is very good to people who had risen above the sense of good and bad ગ્રહણદિ કાર્ય કારણં - his actions include causing eclipses ત્રહાપસવ્ય સંચારિણમ્ - he moves in a retrograde direction among the planets

Notes:

1) Rahu and Ketu are really not planets in the ordinary sense, but are just the imaginary points of intersection of the ecliptic and the moon's

orbit. The ascending node is Rahu, the descending (crossing the ecliptic from north to south) node is Ketu.

2) The ketu mantra runs as:

કેતુમ્ કૃણ્વન્નકેતવે પેશો મર્યા અપેશસે 🛚 સમુષદ્ધિરજાયથા: 🖟 - Rigveda 1.6.3

"Thou, making light where no light was, and form, O men, where form was not, Wast born together with the dawn."

This rik, originally addressed to UShas, has been adopted for Ketu in later times.

3) In karnatic music, there are seven basic tAla-s (rythmic patterns), and Muttusvami DikShita composed the first seven songs, one in each, for the seven main graha-s. These seven pieces are remarkable not only for their musical content, but also for their literary merit and the wealth of information they exhibit. Though the last two songs, on the Chaya graha-s, also go under his pen-name, Guruguha, there is a view that these two songs are later-day insertions, probably by his disciples.

Translated, encoded, and proofread by KS Ramachandran ramachandran -ksr at yahoo.ca

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

Last updated doday

}

http://sanskritdocuments.org

```
Navagraha Kritis ( By Muthuswami DikShitar ) Lyrics in Gujarati PDF
% File name: navagrahakIrtanadikShitAra.itx
% Category: kRitI
% Location : doc\ z\ misc\ navagraha
% Author: Muttusvami Dikshitar
% Language: Sanskrit
% Subject: philosophy/hinduism/religion
% Transliterated by: KSR Ramachandran ramachandran\ ksr at yahoo.ca
% Proofread by: KSR Ramachandran ramachandran\ ksr at yahoo.ca
% Translated by: KSR Ramachandran ramachandran\ ksr at yahoo.ca
% Description-comments : Collection
% Latest update: September 2, 2012
% Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com
% Site access: http://sanskritdocuments.org
% This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study
% and research. The file is not to be copied or reposted for promotion of
% any website or individuals or for commercial purpose without permission.
% Please help to maintain respect for volunteer spirit.
%
```

We acknowledge well-meaning volunteers for <u>Sanskritdocuments.org</u> and other sites to have built the collection of Sanskrit texts.

Please check their sites later for improved versions of the texts.

This file should strictly be kept for personal use.

PDF file is generated [October 13, 2015] at Stotram Website